

Salutació

Joan Melià

Director general de Política Lingüística del Govern Balear

Per començar, no puc deixar d'expressar la meva satisfacció per representar, en la inauguració d'aquestes Jornades, el nou Govern de les Illes Balears, la qual cosa, juntament amb la presència i el discurs —fa uns mesos— del president en aquesta mateixa sala, és un indicador dels canvis que a les Illes, pel que fa a l'actitud en relació amb la llengua, s'han produït, i, alhora, esperem que —ambdues coses— siguin un bon auguri del futur que ens espera.

No hi ha dubte que, a les Illes, els temps estan canviant; el català ha accedit a funcions socials que durant molt de temps, i fins no fa gaire, li havien estat prohibides, i aviat es farà evident el nou impuls que li pretenem donar. D'altra banda, la intercomunicació entre els ciutadans dels diversos territoris de parla catalana, gràcies als avanços en els mitjans de comunicació i en el transport, pot fer-se cada dia més quotidiana, la qual cosa és essencial, perquè aquesta interrelació és el factor principal que pot garantir la cohesió de la llengua catalana a tot el domini lingüístic. Però alguns dels factors que permeten els canvis positius que s'estan produint també tenen caires negatius, perquè, de manera creixent, la nostra societat es veu interferida des de l'exterior per poders polítics, econòmics, culturals, etc., que dificulten enormement l'eficàcia de les accions d'autogovern.

Amb aquestes novetats que ens imposen els canvis que vénen amb els nous temps, caldrà ser molt hàbils perquè els catalanoparlants no siguem engolits pel darrer grup dels factors esmentats i ens dissolguem com a comunitat lingüística i cultural diferenciada. Davant aquests perills, la coordinació d'actuacions, en diversos nivells i àmbits, entre els territoris dels Països Catalans és un antídote imprescindible, encara que no sigui suficient.

L'Institut d'Estudis Catalans —i més concretament la Secció Filològica— ha estat des de la seva creació una de les principals eines de cohesió de la llengua catalana i, per això, exigeix el compromís de suport i col·laboració de les institucions polítiques de tota l'àrea lingüística.

La incorporació del català als mitjans de comunicació, a l'escola, a les noves tecnologies, etc., i la conveniència d'incrementar les relacions comunicatives entre tot el territori català, han provocat unes necessitats en relació amb la llengua catalana que fan que, en aquests mo-

ments, un dels grans reptes que l'IEC ha d'afrontar, inevitablement, sigui el d'actuar com a motor i guia en la construcció de l'estàndard català i en l'actualització de la normativa.

Pel que fa al tema que ocuparà aquestes Jornades, és una gran sort que, a pesar dels llargs períodes de prohibicions en els usos formals i en l'ensenyament, la llengua catalana s'hagi mantingut prou unitària perquè sigui possible plantejar-se l'establiment d'un únic model d'estàndard per a tot el territori. Però, també, convé tenir presents les circumstàncies sociolingüístiques de la nostra societat a l'hora de prendre decisions al voltant del model comú de llengua. Aquestes circumstàncies, i la situació política, fan que la comunitat lingüística catalana no disposi de bona part dels instruments de què disposen altres comunitats per consolidar i generalitzar el model de llengua que impulsen des de les institucions. La principal via de consolidació de l'estàndard de la llengua catalana continua essent la de l'adhesió dels qui parlen aquesta llengua; i perquè es produeixi aquesta adhesió, és necessari que s'hi puguin reconèixer tots els parlants (no sols distints per la seva procedència geogràfica, sinó també pels altres factors que originen la diversitat lingüística) i les diverses sensibilitats al voltant de la flexibilitat de la normativa. La llengua catalana, ja ho hem dit, és prou unitària perquè el model comú pugui acceptar amb calculada generositat diverses opcions en, per exemple, els casos més emblemàtics de la tradició literària de les principals àrees. Cal tenir present que, de vegades, les interferències forasteres no sols es manifesten en la incorporació d'elements fonètics, morfològics o lèxics, sinó que també poden reflectir-se en concepcions excessivament monolítiques de la unitat de la llengua.

Això no vol dir, però, haver de recórrer a models territorials excloents i provocar l'aparició de fronteres lingüístiques allà on només n'hi ha d'administratives (determinades concepcions de la funció dels llibres de text i dels mitjans de comunicació poden, malauradament, construir aquesta falsa imatge). És evident, ens sembla, la conveniència que la diversitat de formes compreses en el model de llengua comuna no quedin confinades a una àrea del territori, sinó que recorrin en un sentit i en un altre —amb els mitjans de comunicació, les produccions culturals i les persones— el conjunt de les terres de parla catalana, perquè, a partir del contacte freqüent, aquests mots i construccions puguin sentir-se com a propis de tots els catalanoparlants.

Des de les institucions públiques (i també des de les organitzacions de la societat civil) es pot impulsar la percepció d'unitat lingüística i la consolidació del model estàndard a través de les opcions lingüístiques que escullin, però també mitjançant el foment de la intercomunicació (directa o a través dels mitjans de comunicació) entre els ciutadans dels distints punts dels Països Catalans.

Des de les Illes, crec que estam en condicions de superar el període en què la UIB, que tan transcendental ha estat a l'hora d'evitar vel·leïtats secessionistes dels governs illencs, era l'únic enllaç institucional entre les Illes i l'Institut d'Estudis Catalans. És un bon moment, i fets com els que hem esmentat al principi ho demostren, perquè les relacions entre l'IEC i el Govern de les Illes Balears siguin normals, amb la naturalitat que correspon a una institució acadèmica i a un govern que coincideixen en l'objectiu d'assegurar la normalitat de la llengua que comparteixen.

Així mateix, entre tots hem de ser capaços de demostrar, amb paraules i amb fets, que també la col·laboració entre les institucions polítiques de tota l'àrea lingüística és possible, benefi-

ciosa i enriquidora per a tots. En aquest sentit, volem expressar la satisfacció per la manera com hem començat a establir contactes i compromisos entre les direccions generals de Política Lingüística de Catalunya i de les Illes Balears.

Des de les institucions polítiques, a part de fomentar l'avanç del procés de normalització lingüística de les nostres societats, hem de fer possible, i incentivar, l'establiment de canals fluids de comunicació entre tots els territoris; des d'institucions com l'IEC i les universitats s'ha d'afavorir poder disposar d'una normativa i d'un model de llengua a través dels quals tots els parlants de la llengua catalana puguin sentir-se identificats.